

Curtea de Apel Chișinău - instanță de insolabilitate
Judecător: Serghei Arnăuț

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

judecători

Svetlana Filincova
Sveatoslav Moldovan
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către societatea pe acțiuni "Avicola-Nord",
în procesul de insolabilitate a societății cu răspundere limitată "Notus",
împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 august 2016 prin care s-a
admis cererea înaintată de administratorul insolabilității societății cu răspundere
limitată "Notus", Fanari Svetlana, s-a validat poprirea față de terțul poprit societatea
pe acțiuni "Avicola -Nord" cu încasarea datoriei,

c o n s t a t ă :

La 03 martie 2016 societatea cu răspundere limitată "Notus" în proces de
insolabilitate a depus cerere de validare a poprii față de terțul poprit societatea pe
acțiuni "Avicola -Nord" prin care a solicitat admiterea cererii de validare a popririi în
mărime de 200 000 lei cu încasarea de la societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" în
folosul societății cu răspundere limitată "Notus" în proces de insolabilitate a sumei
de 200 000 lei.

În motivarea cererii de validare a popririi a indicat că, conform hotărârii Curții
de Apel Chișinău s-a dispus intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul
societatea cu răspundere limitată "Notus" și a fost desemnat în calitate de
administrator al insolabilității, Fanari Svetlana.

În urma studierii actelor contabile a societății cu răspundere limitată "Notus" s-
a constatat că societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" are o datorie neachitată față de
societatea cu răspundere limitată "Notus" în mărime de 200 000 lei.

Datoria s-a format în urma transferării de către societatea cu răspundere limitată
"Notus", conform dispoziției de plată nr. 124 din 16 mai 2011 către societatea cu
răspundere limitată "Avicola-Nord" a sumei de 200 000 lei cu destinația împrumut
conform contractului nr. 059 din 16 mai 2011, fapt dovedit prin extrasul bancar
eliberat de banca comercială "Mobiassbanca" societatea pe acțiuni, din 11 februarie
2016.

Conform informației obținute în urma studierii actelor prezentate de organele de conducere ale debitorului societății cu răspundere limitată ”Notus” a constatat că de fapt suma de bani a fost transferată conform unui contract care de către intimat a fost contestat în instanța de judecată și conform încheierii Juecătoriei Centru mun. Chișinău din 14 noiembrie 2014 a fost scoasă de pe rol pe motiv că nu s-a prezentat reprezentantul reclamantului societății pe acțiuni ”Avicola-Nord” în instanța de judecată.

Conform somației de poprire a societății pe acțiuni ”Avicola-Nord” în calitate de terț poprit a fost notificat despre existența datoriei și i s-a propus achitarea datoriei.

Somația de poprire a fost recepționată la 22 februarie 2016 de către intimat, însă acesta nu a răspuns în termenul prevăzut de lege (f.d. 1,2).

La 21 iulie 2015 administratorul procesului de insolvență a societății cu răspundere limitată ”Notus”, Fanari Svetlana a depus cerere suplimentară la cerera de validare a popririi prin care a susținut cele expuse în cererea de poprire inițială, invocând suplimentar că, contractul în baza căruia s-a transferat suma de bani către intimat este în vigoare și nu a fost anulat de către instanța de judecată, având forță obligatorie pentru părți.

Totodată, potrivit pct. 4.1. al Contractului de împrumut nr. 59 împrumutul se acordă pe un termen de un an de zile . Punctul 6.1. din contractul respectiv prevede că, prezentul contract intră în vigoare din momentul semnării și are efecte juridice pînă la executarea obligației integrale. Prin urmare, intimatul nu poate invoca termenul de prescripție (f.d. 66-67).

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 08 august 2016 s-a admis cererea înaintată de administratorul insolvenței societății cu răspundere limitată ”Notus”, Fanari Svetlana către terțul poprit societatea pe acțiuni ”Avicola-Nord” privind validarea popririi și încasarea datoriei în sumă de 200 000 lei, s-a validat poprirea față de terțul poprit societate pe acțiuni ”Avicola-Nord” în sumă de 200 000 lei și s-a încasat de la terțul poprit societatea pe acțiuni ”Avicola -Nord” în beneficiul societății cu răspundere limitată ”Notus”, suma de 200 000 lei cu titlul de datorie, s-a încasat de la societatea pe acțiuni ”Avicola-Nord” în beneficiul statului, suma de 6 000 lei cu titlul de taxa de stat (f.d. 77).

La 11 august 2016, societatea pe acțiuni ”Avicola-Nord” a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 08 august 2016 cu adoptarea unei noi hotărîri prin care cererea de validare a popririi depusă de administratorul societății cu răspundere limitată ”Notus” în proces de insolvență, Svetlana Fanari către societatea pe acțiuni ”Avicola-Nord” să fie respinsă ca tardivă.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, în cererea de validare a popririi, societatea cu răspundere limitată „Notus,, în proces de insolvență a indicat precum că datoria s-a format în urma transferării de către societatea cu răspundere limitată ”Notus” conform dispoziției de plată nr. 124 din 16 mai 2011 către societatea pe acțiuni ”Avicola-Nord” a sumei de 200 000 lei cu destinația împrumut conform contractului nr. 059 din 16 mai 2011.

Potrivit pct. 4.1. al contractului respectiv, împrumutul s-a acordat pe un termen de un an.

Potrivit prevederilor art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Astfel, pornind de la prevederile legale, în raport cu probatoriul administrat, se constată că, cererea de validare a popririi a fost înaintată cu omiterea termenului de prescripție.

Or data nașterii dreptului la acțiune pentru societatea cu răspundere limitată "Notus" este data de 16 mai 2012, adică data limită pentru restituirea împrumutului.

De asemenea, au menționat că, la judecarea cauzei în fond, administratorul insolabilității a invocat precum că, de fapt, în speță nu a început a curge termenul de prescripție pentru depunerea cererii de încasare a datoriei, dar, această concluzie a administratorului insolabilității este una declarativă.

În acest sens, au relevat că, societatea cu răspundere limitată "Notus" a fost în drept de a depune cerere de chemare în judecată după data de 16 mai 2012, dat fiind că, în contractul de împrumut este în mod expres indicat că, împrumutul se acordă pe un termen de un an.

Astfel, au menționat că, din interpretarea clauzei contractuale, se deduce că societatea pe acțiuni "Avicola -Nord" urma să restituie suma împrumutului pînă la 16 mai 2012, iar în speță societatea pe acțiuni "Avicola Nord" nu a restituit împrumutul în acest termen. După 16 mai 2012, intimatul a avut 3 ani de zile pentru ași executa datoria, însă acesta nu a înaintat nici o cerere de chemare în judecată.

Suplimentar, au invocat că, scurgerea termenului de prescripție a fost invocată și la judecarea cauzei în fond, însă instanța de judecată nu a ținut cont de acest fapt (f.d. 87-88).

La 27 septembrie 2016 lichidatorul societății cu răspundere limitată "Notus", Fanari Svetala a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat respingerea acestuia ca neîntemeiat și nefondat.

Analizînd termenul de depunere a recursului, instanța de recurs a constatat că, Curtea de Apel Chișinău a emis hotărîrea la 08 august 2016.

Articolul 8 alin. (1) din Legea insolabilității, nr. 149 din 22 iunie 2012 prevede că, hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Recursul a fost depus la 11 august 2016, respectiv recursul se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat care urmează să fie admis cu casare hotărîrii instanței de apel și desființarea popririi din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu ar. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În acest context, art. 355-356 din Codul de procedură civilă prevede că, cererea de declarare a insolvenței se depune la curtea de apel de drept comun competentă în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi. Cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Prin Legea insolvenței, nr. 149 din 22 iunie 2012, s-a înființat instituția popririi prin care administratorul insolvenței/lichidatorul urmărește bunurile sau sumele datorate debitorului de către o a treia persoană.

În acest sens, art. 126 alin. (1) din Legea respectivă, sînt supuse urmării silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile incorporale care sînt datorate debitorului ori sînt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente.

Alineatul (2) al articolului în cauză, prevede că, poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvenței/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin. (1) împreună cu o copie certificată de pe hotărîrea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului.

Potrivit somației de poprire nr. 2-01 din 17 februarie 2016 administratorul insolvenței societății cu răspundere limitată "Notus", Fanari Svetlana a anunțat societatea pe acțiuni "Avicola -Nord" cu privire la înființarea popririi asupra datoriei de 200 000 lei (f.d. 7). Somația respectivă a fost recepționată de către societatea pe acțiuni "Avicola Nord" la 22 februarie 2016 (f.d. 8).

În conformitate cu art. 126 alin. (9) din Legea insolvenței, dacă terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, administratorul insolvenței/lichidatorul, *în cel mult o lună de la data la care terțul poprit trebuia să consemneze ori să plătească suma datorată, poate sesiza instanța de insolvență în vederea validării popririi.*

Potrivit somației de poprire, societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" urma să execute poprirea în termen de 5 zile de la momentul recepționării somației. Respectiv, recurentul urma să execute poprirea pînă la 27 februarie 2016.

La 03 martie 2016, administratorul insolvenței societății cu răspundere limitată "Notus" a înaintat cerere de validare a popririi prin care a solicitat validarea popririi în mărime de 200 000 lei cu încasarea de la societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" în folosul societății cu răspundere limitată "Notus" în proces de insolvență a sumei de 200 000 lei.

Astfel, administratorul procesului de insolvență a societății cu răspundere limitată "Notus", Fanari Svetlana a menționat că temei a apariției obligației este contractul de împrumut nr. 059 din 16 mai 2011 și a dispoziției de plată nr. 124 din 16 mai 2011 în temeiul cărora a transferat către societatea cu răspundere limitată "Avicola-Nord" suma de 200 000 lei.

Atît la examinarea în instanța de apel, cît și în ordine de recurs societatea pe acțiuni "Avicola-Nord", în temeiul principiului disponibilității părților, a solicitat respingerea cererii de validare a creanței ca tardivă.

Luînd în considerație acest fapt, instanța de recurs, urmează să examineze dacă în speță urmează de aplicat s-au nu termenul de prescripție.

Potrivit contractului nr. 59 din 16 mai 2011 societatea cu răspundere limitată "Notul", în calitate de împrumutător a acordat cu titlul de împrumut societății pe acțiuni "Avicola-Nord" în calitate de împrumutat, cu titlul de împrumut suma de 200 000 lei.

În conformitate cu pct. 4.1. al prezentului contract împrumutul a fost acordat pe un termen de un an de zile.

Respectiv, împrumutul urma să fie restituit pînă la 16 mai 2012, inclusiv.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

În acest context, art. 126 alin. (10) din Legea insolvenței, prevede că, instanța de insolvență îi va cita pe administratorul insolvenței/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului următor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi.

Articolul 271 din Codul civil prevede expres că, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Respectiv, înaintarea termenului de prescripție este un mijloc de apărare a părții garantat de lege, prin care poate înceta de drept creanța debitorului față de creditor.

Suplimentar, la cele expuse supra, art. 272 alin. (1) din Codul civil, statuează că, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Respectiv, dreptul la acțiune a societății cu răspundere limitată "Notus" a apărut la 17 mai 2012.

Cu referire prevederea stabilită la art. 6.1. din prezentul contract, care prevede că, prezentul contract intră în vigoare la data semnării acestuia de către părți și își va rămîne în vigoare pînă la executarea deplină a acestuia.

În conformitate cu art. 725, 726 din Codul civil, contractul trebuie interpretat pe principiile bunei-credințe. Respectiv, instanța de recurs, urmează să aplice prevederile contractului reieșind din intenția părților, comportamentul acestora și circumstanțele cauzei.

Reieșind din materialele cauzei și prevederile contractuale se menționează că, pct. 6.1. din prezentul contract urmează de aplicat în coroborare cu pct. 4.1. al

prezentului contract, care prevede expres termenul limită în interiorul căruia urmează de restituit împrumutul, or p.6.1. din contract urmează de aplicat doar în cazul în care împrumutul a fost restituit în interiorul termenului prevăzut la pct. 4.1.

De asemenea, e de menționat că, termenul de prescripție este un termen legal, imperativ, care nu poate fi modificat prin acordul părților, or art. 667 alin. (1) din Codul civil prevede expres că, părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor.

În concluzie, administratorul insolvenței societății cu răspundere limitată "Notus" în proces de insolvență, Fanari Svetlana a înaintat somația de poprire la 17 februarie 2016, în timp ce termenul de prescripție s-a stins la 16 mai 2015, adică după 10 luni peste termen.

Mai mult, art. 281 alin. (1) din Codul civil, stabilește expres că, după expirarea termenului de prescripție extinctivă, debitorul poate refuza executarea obligației.

Afît la examinarea cauzei în instanța de apel cît și în recurs, recurentul a invocat expirarea termenului de prescripție.

Distinct de cele relatate supra, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Nichifor contra Moldovei din 20 septembrie 2016, a constatat încălcarea art. 6.1 din Convenția europeană a drepturilor omului, motivînd că, chestiunea termenului de prescripție invocată de reclamantul în cadrul procedurilor constituia un argument important. Fiind admis, el putea duce la respingerea acțiunii înaintate de către A.N. De fapt, prima instanță a respins acțiunea lui A.N. exact pe acest temei. În pofida acestui fapt, Curtea de Apel și Curtea Supremă au tăcut în privința obiecției reclamantului în privința admisibilității acțiunii. În lipsa unui răspuns specific și expres, este imposibil de a constata dacă aceste instanțe doar au neglijat să abordeze acest argument că acțiunea este tardivă sau dacă au intenționat să o respingă și, dacă aceasta a fost intenția, care au fost motivele în spatele deciziei respective.

În final, instanța de recurs, conchide că, art. 126 alin. (11) din Legea insolvenței, prevede că, dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărîre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi.

Cu referire la argumentul instanței de insolvență cu privire la faptul că terțul poprit a întreprins acțiuni de recunoaștere a datoriei, fapt care a dus la întreruperea termenului de prescripție, instanța de recurs menționează următoarele.

Dreptul de a solicita aplicarea dreptului de prescripție, este un drept subiectiv a subiectului în favoarea căruia a curs, drept ce face parte din mijloacele juridico-civile de apărare, similar dreptului de a înainta acțiune în instanța de judecată.

Înaintarea unei acțiuni în instanța de judecată, nu reprezintă în sine o recunoaștere a unei obligații ci exercitarea unei metode de apărare juridică a dreptului său încălcat, iar acest fapt nu poate fi interpretat de către instanța de judecată în defavoarea persoanei. Or art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime .

În conformitate cu art. 227 alin. (1) lit. a) din Codul civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit.

În speță, curgerea termenului de prescripție s-a întrerupt pentru societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" în exercitarea dreptului la acțiune și nu pentru societatea cu răspundere limitată "Notus" întru solicitarea restituirii datoriei.

Luând în considerație cele expuse supra, instanța de recurs menționează că, urmează de admis recurs depus cu casarea hotărârii instanței de apel și cu desființarea popririi dat fiind faptul că, acțiunea de validare a popririi a fost depusă cu omiterea termenului.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, art. 126 alin. (10) din Legea insolvenței, nr. 149 din 29 iunie 2012 Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către societatea pe acțiuni "Avicola-Nord".

Se casează hotărârii Curții de Apel Chișinău din 08 august 2016 prin care s-a admis cererea înaintată de administratorul insolvenței societății cu răspundere limitată "Notus", Fanari Svetlana, s-a validat poprirea față de terțul poprit societatea pe acțiuni "Avicola -Nord" și s-a încasat suma de 200 000 lei (două sute mii lei) și se emite o nouă hotărâre:

Se desființează poprirea constituită de societatea cu răspundere limitată "Notus" în proces de insolvență față de terțul poprit societatea pe acțiuni "Avicola-Nord" în sumă de 200 000 lei, ca fiind depusă cu omiterea termenului.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judcători

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari